EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

ADVIES VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 26 juli 2013

inzake maatregelen betreffende het stimuleren van kredietverlening op lange termijn

(CON/2013/55)

Inleiding en rechtsgrondslag

Op 26 juni 2013 ontving de Europese Centrale Bank (ECB) een verzoek van de Nationale Bank van België (NBB), zulks in naam van het Belgische Ministerie van Financiën, om een advies inzake een ontwerp van wet houdende diverse bepalingen betreffende thematische volksleningen voor sociaal verantwoorde projecten (hierna 'het voorstel').

De adviesbevoegdheid van de ECB is gebaseerd op artikel 127, lid 4 en artikel 282, lid 5 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het derde streepje van artikel 2, lid 1 van Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen[1], aangezien het voorstel de NBB betreft. Overeenkomstig de eerste volzin van artikel 17.5 van het Reglement van orde van de Europese Centrale Bank heeft de Raad van bestuur dit advies goedgekeurd.

1. Doel van het voorstel

1.1 Het voorstel beoogt langetermijnsparen door particuliere beleggers te stimuleren opdat kredietinstellingen makkelijker middelen kunnen aantrekken voor kredietverlening op lange termijn ten behoeve van sociaal verantwoorde projecten en aldus de economische activiteit kunnen stimuleren. Na inwerkingtreding van het voorstel zullen te dien einde bepaalde door een aantal kredietinstellingen uitgegeven soorten kasbonnen en termijndeposito's profiteren van een fiscaal gunstige behandeling, d.w.z. van een van 25% tot 15% verlaagde roerende voorheffing[2]. Zulks op voorwaarde dat de kredietinstellingen de aangetrokken middelen slechts aanwenden voor thematische volksleningen, d.w.z. voor de financiering van in aanmerking komende projecten, zulks overeenkomstig de in het voorstel vastgelegde voorwaarden.

1.2 Om voor dit specifieke belastingregime in aanmerking te komen gelden voorwaarden ten aanzien van: (a) de kasbonnen en termijndeposito's, (b) de contracterende kredietinstelling, (c) de voor de

1 PB L 189 van 3.7.1998, blz. 4.

2 Artikel 22 en 23 van het voorstel, houdende wijziging van artikel 171, lid 3 en artikel 269 van het Belgische Wetboek van de inkomstenbelastingen.

thematische volkslening in aanmerking komende personen[3], (d) de soort door dergelijke leningen te financieren projecten[4], en (e) de daadwerkelijke bestemming van de aangetrokken middelen voor het financieren van in aanmerking komende projecten[5]. Indien de betrokken kredietinstelling niet langer voldoet aan de bestemmingsvoorwaarden dan dient deze de belastingautoriteiten 10% van de uitbetaalde inkomsten, dan wel de onder de houders van de kasbonnen of de termijndeposito's opgedeeld opgedeelde inkomsten, te betalen; de beleggers zal dat niet betreffen en blijven in het genot van de verlaagde roerende voorheffing[6].

1.3 De Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten[7] zal verantwoordelijk zijn voor de voorwaarden inzake het aantrekken van middelen bij beleggers, terwijl de NBB erop toeziet dat de kredietinstelling de specifieke boekhoudkundige regels en de toekenningsvoorwaarden naleeft[8]. Dienaangaande voert het voorstel specifieke rapportagevereisten in om te waarborgen dat de NBB alle voor de nalevingsverificatie benodigde gegevens heeft. Luidens de memorie van toelichting bij het voorstel vallen deze taken binnen de prudentiële toezichtsbevoegdheden van de NBB[9]. Het voorstel bepaalt dat de NBB binnen het kader van deze nieuwe opgave alle bevoegdheden mag uitoefenen die haar krachtens de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, en tevens krachtens de specifieke op kredietinstellingen van toepassing zijnde wetten, ter beschikking staan[10].

2. Algemene opmerkingen

Het voorstel voert economische beleidsmaatregelen in, gebruik makend van een belastingfaciliteit in de vorm van een verlaagde roerende voorheffing. Aangaande de belastingfaciliteit is het cruciaal dat het misbruikrisico wordt teruggedrongen. Dat overziende verwelkomt de ECB de verduidelijkingen aangaande de criteria voor in aanmerking komende financieringsinstrumenten (d.w.z. kasbonnen en termijndeposito's)[11]. Deze verduidelijkingen stroken met de basisonderbouwing in de memorie van

---

3 Artikel 2, lid 5 van het voorstel. Bovendien, het door het gefinancierde project gegenereerde inkomen moet in België belastbaar zijn (artikel 2, lid 9 van het voorstel, memorie van toelichting bladzijde 8).

4 De in aanmerking komende projecten moeten een sociaal-economische dimensie hebben; de concrete geschiktheidscriteria zullen in een Koninklijk Besluit vastgesteld worden (artikel 8 van het voorstel).

5 Artikel 5, 9 en 10 van het voorstel. Specifieke boekhoudkundige regels worden vastgesteld voor de identificatie van de door de kredietinstelling aangetrokken spaargelden en hun daaropvolgende bestemming (artikel 6 van het voorstel). De middelenbestemming kan indirect plaatsvinden, door middel van een interbancaire lening, mits de leningontvangende kredietinstelling de middelen direct verstrekt voor de financiering van het in aanmerking komende project (artikel 5 van het voorstel).

6 Artikel 24 van het voorstel en de kanttekeningen in de memorie van toelichting, blz. 22.

7 Artikel 16 tot en met 19 van het voorstel, en de kanttekeningen in de memorie van toelichting, blz. 20.

8 Artikel 12 tot en met 15 van het voorstel.

9 Kanttekening bij hoofdstuk IV van het voorstel in de memorie van toelichting, blz. 18.

10 Artikel 12 van het voorstel.

11 Artikel 2, lid 1 van het voorstel definieert kasbonnen als de effecten zonder aandelenkarakter als bedoeld in artikel 16, §1, lid 6 van de wet van 16 juni 2006 op de openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt. Artikel 4 van het voorstel stipuleert een aantal aanvullende voorwaarden waaraan deze instrumenten en in aanmerking komende termijndeposito's moeten voldoen (d.w.z. minimumlooptijd van 5 jaar, afdekking door een depositogarantieregeling, en marktconformiteit). Zie kanttekening bij artikel 4 in de memorie van toelichting, blz. 10.

toelichting, namelijk dat het voorstel niet beoogt dat kredietinstellingen een extra intrestmarge realiseren via het verlaagde tarief[12].

3. Specifieke opmerkingen

3.1 De ECB begrijpt dat de monitoringstaak voor de NBB uit hoofde van het voorstel voornamelijk beoogt te waarborgen dat de belastingfaciliteit niet voor een ander dan het oorspronkelijke doel wordt aangewend, d.w.z. de financiering van in aanmerking komende projecten te bevorderen[13]. Aangezien het voorstel bepaalt dat de NBB de uitvoeringskosten voor deze nieuwe taak volledig vergoed krijgt middels een bijdrage van de kredietinstellingen[14], is het voorstel noch aangaande monetaire financiering of financiële onafhankelijkheid problematisch[15].

3.2 Problematisch zou het voorstel evenwel zijn aangaande de naleving van het verbod op bevoorrechte toegang krachtens artikel 124 van het Verdrag en de Verordening (EG) nr. 3604/93 van de Raad van 13 december 1993 tot vaststelling van de definities voor de toepassing van het in artikel 104 A van het Verdrag vastgelegde verbod op bevoorrechte toegang[16], indien de belastingvoordelen ten behoeve van personen die kasbonnen aankopen van, dan wel termijndeposito's plaatsen bij kredietinstellingen, tot een ongelijke situatie voor particuliere en overheidsinstellingen zouden leiden door kredietinstellingen ertoe aan te moedigen aan overheidskredietnemers uit te lenen of Belgische overheidsobligaties aan te kopen. Alhoewel dank zij het generieke karakter van het voorstel[17] er niet direct sprake is van een dergelijke problematiek, onderstreept de ECB dat bij de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het voorstel volledige naleving van het verbod op bevoorrechte toegang gewaarborgd dient te worden, onder meer bij de vaststelling van de criteria voor in aanmerking komende projecten[18] en voldoende liquide en laag-risico activa[19].

3.3 De onderliggende beweegredenen van deze nieuwe verantwoordelijkheid zijn voornamelijk fiscale overwegingen. Aangezien de NBB bij de tenuitvoerlegging van haar prudentiële toezichttaken geen fiscale bevoegdheden[20] heeft, dienen de doelstellingen en criteria ter ondersteuning van de NBB bij

---

12 Zie kanttekening bij artikel 4 in de memorie van toelichting, met name blz. 13.

13 Kanttekening bij artikel 6 en hoofdstuk IV van het voorstel in de memorie van toelichting, blz. 14 en 18.

14 Artikel 15 van het voorstel, zie Advies CON/2012/35. Alle ECB-adviezen worden gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu.

15 Aangaande de taak inzake het instellen van een centraal bankrekeningnummerregister, zie Adviezen CON/2011/30 en CON/2011/98.

16 PB L 332 van 31.12.1993, blz. 4-6.

17 Artikel 2, lid 5 van het voorstel definieert in aanmerking komende kredietnemers als een overheid, een overheidsinstelling of een onderneming, al dan niet in het kader van een samenwerkingsverband. Krediet voor individuen valt buiten de werkingssfeer van het voorstel (kanttekening bij artikel 2, lid 4 van het voorstel in de memorie van toelichting, blz. 5).

18 Artikel 8 van het voorstel; deze criteria zullen in een Koninklijk Besluit vastgelegd worden.

19 Een Koninklijk Besluit zal uitvoering geven aan artikel 10, lid 3 van het voorstel dat stipuleert dat de aangetrokken middelen geïnvesteerd moeten worden in voldoende liquide en weinig risicovolle activa, die een rendement genereren dat marktconform is, zulks in afwachting van de aanwending ervan voor de financiering van een in aanmerking komend project.

20 Nieuw artikel 36/4 van de Wet van 22 februari 1998.

de toepassing van haar toezichtsbevoegdheden inzake het monitoren van voorstel verduidelijkt te worden om belangenconflicten met haar toezichthoudende taken te vermijden.

Bovendien verhindert de geheimhoudingsverplichting[21] dat de NBB het Ministerie van Financiën, dat krachtens het voorstel verantwoordelijk is voor het monitoren, in kennis stelt van enige schending van de bepalingen. Dienaangaande heeft de NBB slechts de bevoegdheid bij de juridische instanties aangifte te doen van strafbare feiten[22], dan wel de externe accountants van daarvan in kennis te stellen[23].

3.4 Kredietinstellingen die interbancaire verleningen verstrekken met onder een gunstige fiscale regeling aangetrokken middelen zullen de finale bestemming van de middelen voor de financiering van een in aanmerking komend project moeten verifiëren[24]. De ECB is van mening dat zulks het beste bereikt kan worden door opname van een daartoe strekkend vereiste in de voorwaarden van de interbancaire leningen dat de aanwending van de ontvangen middelen beperkt tot in aanmerking komende projecten.

Dit advies wordt op de website van de ECB gepubliceerd.

Gedaan te Frankfurt am Main, 26 juli 2013.

[getekend]

De President van de ECB

Mario DRAGHI

21 Artikel 35 van de Wet van 22 februari 1998.

22 Artikel 36/13, lid 2 van de Wet van 22 februari 1998, en artikel 20 van het voorstel definiëren die inbreuken op de artikelen 5, 6, 9, 10 en 11 van het voorstel als strafbare feiten.

23 Nieuw artikel 36/14, § 1, lid 9 van de Wet van 22 februari 1998.

24 Artikel 5, 8 en 10 van het voorstel.